

Za Božić zaželite klinca kakvog ste oduvijek željeli

Autor Eluard
Monday, 18 December 2006

Prirodno je i razumljivo htjeti potomstvo koje æe nas naslijediti, kositi nam travnjak kad ostarimo, voditi nas u igraonice za starije i brisati nam slinicu kad nas posjeti o-naj Nijemac, zaboravio sam kako se zove… Alz nešto. Razumljivo je i da se reëenim pitanjem zabavlja mnogo uëenih mozgova, a meðu inim i autori èlanka u Fertility and Sterility Journalu, koji nude više no zanimljiv pogled u svjetonazore nekih roditelja.

Prirodno je i razumljivo htjeti potomstvo koje æe nas naslijediti, kositi nam travnjak kad ostarimo, voditi nas u igraonice za starije i brisati nam slinicu kad nas posjeti o-naj Nijemac, zaboravio sam kako se zove… Alz nešto. Razumljivo je i da se reëenim pitanjem zabavlja mnogo uëenih mozgova, a meðu inim i autori èlanka u Fertility and Sterility Journalu, koji nude više no zanimljiv pogled u svjetonazore nekih roditelja.

Oni naime, pišu o željama roditelja koje pomalo izlaze iz uobièajenih okvira poput “želim da bude bek Dinama” ili “Sigurno æe bit najzgodnija u razredu i o-nda najzgodnija na ekonomiji, pa se bogato udat i o-nda meni platit zasluženi odmor na Mauricijusu…” Neki su roditelji opsjednuti drugaèijim maštarijama poput “želim genetski manipulirati svojim nerođenim djetetom tako da bude gluho ili patuljastog rasta pa da nikad ne odseli iz roditeljskog doma i uvijek bude moja jedna mala curica ili mali moj Mini Mi.” Ali stvarno, kad vam kaæem. Izgleda da smo otvorili još jedno epohalno poglavlje u beskrajoj sagi ljudske gluposti i emocionalnog autizma.

No, da ne prejudiciram više, znanstvene èinjenice su kako slijede. Preimplantacijskom genetièkom dijagnozom možemo provjeriti genom buduæeg nam klinca prije no što se ugnijezdi (prof. Banfiæ ima zanimljiv prijevod invaginacije, pitajte ga…) u maternici. Na taj naèin možemo odmah dati crveni karton svakom jadniku kojemo prijeti Huntington ili cistièna fibroza, no izgleda da neki buduæi roditelji razmišljaju malo drugaèije.

Tri posto intervjuiranih roditelja u Johns Hopkins klinici za humanu reprodukciju je ustvrdilo kako “namjerno koriste PGD da bi odabrali embrio koji je genetski ošteæen.” Brižni roditelji smatraju da neki defekti nisu defekti nego jednostavne ulaznice u bogate, kompaktne i brižne društvene skupine, kao što su udruge roditelja djece s invaliditetom, vladini programi potpore i slièno.

Vrhunac sebiënosti je dosegnut veæ poodavno, 2002. godine, kad je lezbijsko-gluhi par (!) namjerno birao gluhog donora sperme kako bi osigurali gluhog potomka. Najveæe im se želja ubrzo obistinila. Svom su gluhom klinцу potom uskratili svaku medicinsku pomoæ i tako sad svi skupa sretno žive u gluhoæi. Jedna velka sretna glupa, oprostite, gluha obitelj. Ali tko sam ja da sudim.

Pa sasvim je normalno da umjesto nekog odluèite o njegovim psihofizièkim znaèajkama. Ili? Nasumièna rekombinacija genskog materijala je jedna stvar, i svakako ima prekrasnih obitelji kojima je invaliditet donio posebnu emocionalnu i životnu bliskost i zrelost karaktera, ali namjerno stvarati invalidne potomke, to opasno naginje ka patologiji. Nabacit æu samo neke od laièkih ideja koje mi se vzmaju po glavi. Otimanje voljenoga mede. Zlostavljanje u djetinjstvu. Opaki kompleks manje vrijednosti. Strah od separacije. Sadizam. Mazohizam. Sado-mazohizam. Sado-mazohizam s otimanjem voljenoga mede…

Ajmo sad na tren postati sociolozi. Moæe? Ajde. Sad možemo uëeno ustvrditi da kontrola genskog sastava èlana obitelji, èak i u svrhu oëuvanja bolesti možemo promatrati kao odgovor na globalizaciju i gubitak osobnoga identiteta. Kao što Hrvatska uporno promovira vlastite komparativne defekte, kao što su šovinizam, nacionalizam, Deèki s Knežije i narodna glazba istoènoga melosa skladana u srcu Zagreba (Latinica!) i naravno, moja omiljena tema, generalni idiotizam Big Bradera koji je u našem izvrnutom sustavu vrijednosti postao zamjena za obiteljsku komunikaciju i tradicionalne uzore. Tradicionalni uzori ovdje imaju znaèenje opæeljudske kvalitete, slobode mišljenja, ukusa i intelekta. Dakle, ljudi se boje otuđenja, boje se da æe im prokleta globalizacija u krevete preko noæi podvaliti maloga crnèæa s velikom škembom kakvog gledaju na sienenu kad su si kozmopolitski raspoloæeni pa odgledaju vijesti iz svijeta. o-nda se uspanièe i tako uspanièeni donose genijalne zakljuèke da je bolje i jedno, ošteæeno, invalidno i bolesno, ali samo da je njihovo. Tako cijeloživotna terapija postaje znak identiteta, bunta protiv svijeta i naravno, personalizirani dar novorođenetu. Od o-nih koji bi ga trebali prvi štiti i ostaviti mu bolji svijet od njihova.

Lijeènici peru ruke i kažu da nije njihova duænosti odluèivati o obiteljskoj dinamici. Ali jest štiti o-ne koji to ne mogu sami. Kulturne norme u današnjem svijetu izgledaju moænije od zakona, pozivanje na kulturološke razlike objašnjava èitav niz gluposti i arhaiènih relikta ljudske surovosti. Moderno je biti drukèiji, boriti se protiv veæine, makar i glupošæu, namjernim poruænivanjem (darkeri/metalci?), a sve u svrhu oëuvanja svoje ekskluzivne mrve percipiranog identiteta. Èini li vas invalidnost boljim ljudima? Ili je to vlastiti odabir, samo potaknut èinjenicom da se morate boriti više od ostalih za bolje sutra? Nije li svakom dano pravo odabira vlastitog identiteta?Dovoljno je kliknuti mišem i pred vama æe se otvoriti èitavo more specijaliziranih posrednièkih agencija koje se bave spajanjem ljudi istih religija, rasa, ideja i etnièkih podgrupa. U ovom vam se kontekstu PGD može uèiniti kao legitimno sredstvo

rituala odabira nositelja kulturnog naslijeđa. Samo što u ovom ritualu, bez obzira na racionalizacije o-nih zapletenih u borbu na prava koja proizlaze iz prava koja proizlaze iz interpretacije prava, uvijek bivaju zanemarena i pogažena prava o-nih koji tu imaju najmanje izbora. Djece.